

1. **מנסור אלנסאסרה ת.ז. 037248168 מכפר אלסרה**
2. **מוסטפא אלנסאסרה ת.ז. 021880323 מכפר אג'רף**
כולם ע"י ב"כ סאוסן זהר ו/או חסן ג'בארין ו/או סוהאד
בשארה ו/או מאיסאנה מוראני ו/או מונא חדאד ו/או
מוחמד מחאגינה ו/או פאדי חורי
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
רחוב יפו 94, ת.ד. 8921, חיפה 31090
טל: 04-9501610; פקס: 04-9503140

העותרים

- נגד -

1. **משרד החינוך**
ע"י פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים 91010
2. **מועצה מקומית אלקסוס**
שדרות שז"ר 31, באר שבע

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם:

מדוע לא יקיימו אחרי התחייבותם בפני בית המשפט הנכבד בעת"מ (ב"ש) 4749-05-16 **אלעמור ואח' נ' משרד החינוך ואחרים**, פסק דין מיום 23.4.2017 ולפיו עליהם לספק שירות הסעות לילדים בגילאי 3 ו-4 שנים מכפר אלסרה שבנגב אל גני הילדים בהם רשומים בכפר הסמוך, כסייפה; ומדוע לא ייקבע כי ילדי העותרים זכאים למימון הסעותיהם ע"י המשיבים לגני הילדים עבור גילאי 3-4, כפי שנדרש בעת"מ אלעמור לעיל.

בקשה לקיום דיון דחוף

1. עתירה זו מוגשת לאחר שהמשיבים הפרו את התחייבותם בפני בית המשפט לפיה יספקו מערך הסעות לילדי הכפרים הלא מוכרים בנגב שאין להם נגישות לגני ילדים בגילאים 3-4. התחייבות זו ניתנה במסגרת ראו או עת"מ 4749-05-16 **אלעמור נגד משרד החינוך** ואשר נדון בפני כבוד השופטת רות אבידע (להלן: "עת"מ אלעמור").

2. העתירה בעת"מ אלעמור הוגשה לאחר חקיקת תיקון מס' 16 לחוק לימוד חובה, התש"ט-1949 (להלן: "חוק לימוד חובה") אשר יישומו החל משנת הלימודים 2015-2016. תיקון מס' 16 החיל את החובה לספק חינוך חינם, לרבות אספקת שירותי הסעה למוסדות החינוך החל מגיל 3 במקום גיל 5, כפי שהיה המצב המשפטי לפני כן. החובה לספק שירותי הסעות מוטלת במשותף הן על הרשות המקומית והן על משרד החינוך וזאת מכח סעיפים 4 ו-7(ב) לחוק חינוך חובה.

3. עתירה זו מוגשת ע"י הורי הילדים בגילאי 3-4 המתגוררים בכפר אלסרה וכפר אלג'רף בנגב, שהם כפרים שאינם מוכרים ע"י הרשויות. חלק מהעותרים בעתירה זו היו גם עותרים בעת"מ אלעמור. על ילדי העותרים אמורה היתה התחייבות המשיבים לחול ועל כן הם זכאים להסעות לגני הילדים בהם רשומים בכפר כסייפה.

4. בעקבות התחייבות המשיבים לספק שירותי הסעות לכלל הילדים המתגוררים בכפרים לא מוכרים בנגב, מחקו העותרים בעת"מ אלעמור את עתירתם. התחייבות המשיבים אכן מולאה סמוך לנתינתה, אך זאת עד לסיום שנת הלימודים הקודמת (2016-2017). שכן, החל משנת הלימודים הנוכחית (2017-2018), שירותי ההסעה לא סופקו והילדים הבדואים בנגב בגילאים 3-4 אינם מקבלים את ההסעה.

5. לאור הפסקת מערך ההסעות והפרת ההתחייבות, נדרשים העותרים לחזור שוב אל כותלי בית המשפט הנכבד בדרישה למימוש זכותם החוקתית של הילדים לחינוך. הואיל ורבים מהילדים הבדואים, אינם מגיעים לגנים לאור העדר שירותי הסעה מוסדרים ע"י המשיבים, ובשל כך נגרמים להם נזקים רבים במישור החינוכי, הרי מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על קיום דיון דחוף בעתירה זו.

העותרים

6. העותרים מס' 1 הינו אב לילד בגיל 4 שנים מהכפר אלסרה ונציג יתר הורי התלמידים בכפר בגילאי 3-4 שנים המתגוררים בכפר אלסרה שבנגב ואשר אינם מוסעים לגני הילדים שלהם בכפר כסייפה. להלן רשימת הילדים מהכפר אלסרה, הכוללת את סמל המוסד בו הם רשומים:

מס'	משפחה	שם הילד/ה	אב	סבא	ת"ז	סמל מוסד
1	אלעמור	רחמה	אחמד	טאלב	222120636	154641
2	נסאסרה	מורסלין	אסמעיל	סלמאן	222097834	154641
3	נסאסרה	היבא	סאלח	מוסא	222680290	227579
4	נסאסרה	תסנים	סאלם	יוסף	222078644	154633
5	נסאסרה	אחמד	עבדאללה	סאלם	222236283	154633
6	אלעמור	מלאק	זיאד	שחדה	222252199	154633
7	אלעמור	טאלב	זיאד	שחדה	337299424	154633
8	נסאסרה	מחמד	חסן	סאלם	222021693	154641
9	נסאסרה	מחמד	מנסור	סלמאן	222074759	154641
10	נסאסרה	רחמה	סאלם	עבדאלקאדר	222096778	154633
11	נסאסרה	סאראב	עוביידה	מחמד	222279424	154633
12	נסאסרה	יאמן	סעיד	סלמאן	340377324	154633
13	נסאסרה	סיבא	איאד	עודה	222244899	154633
14	נסאסרה	אלא	עדנאן	יוסף	222110637	154641
15	נסאסרה	קארים	חסין	יוסף	339387201	154641

7. העותרים מס' 2 הינו אב לילד בגיל חינוך 3-4 המתגורר בכפר אלג'ירף בנגב והוא נציג הורי הילדים בכפר בגילאים 3-4 הרשומים בגני ילדים בכפר כסייפה. להלן רשימת הילדים מהכפר אלג'ירף בגילאי 3-4 הכוללת את סמל המוסד בהם הם רשומים:

מס'	משפחה	שם הילד/ה	אב	סבא	ת"ז	סמל גן
1	אלנסאסרה	היבא	עמאד	מחמד	222296899	227579
2	אלנסאסרה	ריאד	אמין	סלימאן	222232647	227579
3	אלנסאסרה	היבא	נאיף	מרזוק	222103038	154633
4	אלנסאסרה	אלאא	מסטפא	מרזוק	222233165	154633
5	אלנסאסרה	עאיישה	מדיין	עודה	340380658	227579
6	אלנסאסרה	יוסף	מרואן	עודה	339366171	227579

227579	222021768	עודה	מרואן	סראג'	אלנסאסרה	7
227579	222103954	עודה	מדיין	מנאר	אלנסאסרה	8
154633	222300675	עבדאלרחמאן	תופיק	ג'נאת	אלנסאסרה	9
154633	222042137	מרזוק	סאבר	מאיס	אלנסאסרה	10
561811	340383686	מחמד	יחיא	נור	אלנסאסרה	11
561811	340350271	מנצור	אניס	מנצור	אלנסאסרה	12
561811	222025686	מחמד	ח'דר	מחמד	אלנסאסרה	13
561811	340383231	מחמד	ח'דר	רואן	אלנסאסרה	14
561811	222049223	מוסא	חמאד	זינב	אלנסאסרה	15
227579	339205981	מוסא	מחמד	אמנה	אלנסאסרה	16
561811	340350578	מוסא	חמאד	מוסא	אלנסאסרה	17
227579	222119307	סלימאן	עומר	סאלח	אלנסאסרה	18
227579	222059206	סלימאן	סאלח	מחמד	אלנסאסרה	19
154633	222052839	סלימאן	אסמעיל	רימאס	אלנסאסרה	20
227579	339547036	מחמד	סלימאן	מחמד	אלנסאסרה	21

רקע על הכפרים אלסרה ואלג'רף בנגב

8. כפר אלסרה שבנגב הינו כפר ערבי בדואי אשר הוקם לפני יותר מ-80 שנה. בכפר מתגוררים כ-500 תושבים, ביניהם כ-20 ילדים בגילאי 3-4. הכפר מצוי בתחום שיפוט המועצה האזורית אלקסום, היא המשיבה מס' 2 והיא האחראית על אספקת שירותי חינוך לילדי הכפר (להלן: "המועצה האזורית"). בשנת 2011 הסתיים מאבק משפטי של תושבי הכפר שארך שנים רבות ובו ביטל בית משפט השלום בקרית גת צווי הריסה שהוצאו נגד בתי התושבים במעמד צד אחד (תל"פ 2137/09 עודה מוסא אלנסאסרה ואח' נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים, 6.12.2011). הערעור שהגישה המדינה על החלטה זו נדחה ע"י באפריל 2014 ע"י בית המשפט המחוזי בבאר שבע (עפ"א (ב"ש) 62341-01-12 מדינת ישראל נ' אברהים אלנסאסרה ואח' (פורסם במאגרים, 28.4.2014).

9. בשל מעמדו של הכפר (עד לשנת 2014) ובשל אי קיום חובה לספק חינוך חנם לגילאים 3-4 (עד לכניסת תיקון מס' 16 לתוקף), לא היו שירותי הסעות עבור ילדי הכפר. לכן, חלק מההורים ניסו לארגן הסעות פרטיות שיוכלו להסיע את הילדים לגנים סמוכים בכפר כסייפה המרוחק מהכפר אלסרה 12 ק"מ. חלק רב מניסיונות אלה כשלו בשל המעמסה הכלכלית הכרוכה במימון הסעות אלה ומצבם הכלכלי הקשה של מרבית ההורים. לחלק אחר מההורים לא היתה יכולת להסיע את הילדים לכסייפה לפחות לא באופן סדיר ומסודר, וזאת מאחר שאין ברשותם רכב פרטי, אין תחבורה ציבורית בין הכפרים ו/או בשל אילוצי עבודה.

10. באשר לכפר אלג'רף, שאינו מוכר ע"י הרשויות, הוא מונה כ-350 תושבים, ביניהם כ-20 ילדים בגיל 3-4. בכפר לא קיימות מסגרות חינוכיות עבור ילדים בגיל חינוך חובה, החל מגן ילדים ועד בית ספר תיכון. לכן, הילדים ובני הנוער בכפר רשומים במסגרות חינוך בכפרים הסמוכים, לרבות הכפר כסייפה, המרוחק אף הוא כ-12 ק"מ מהכפר. למרות שהמשיבים מספקים הסעות עבור הילדים מגיל 5 ומעלה מהכפר אל מוסדות החינוך שלהם, אך עבר הילדים בגילאים 3-4 אין כלל שירותי הסעה לגני הילדים ביישוב כסייפה.

11. עבור הילדים בכפר אלג'רף, ארגנו ההורים הסעה פרטית במיניבוס המאפשר הסעת כ- 15 ילדים לכל היותר. הורי הילדים משתתפים בהוצאות הסעת ילדיהם ואלה שאין להם מקום במיניבוס, אין להם פתרון אחר זולת הסעה ע"י ההורים, שלא תמיד מתאפשר. התוצאה, שחלק מהילדים נותר בבית וחלק אחר מוסע בהסעה שההורים ממנים וזאת בניגוד לחובה המשפטית העולה מתיקון מס' 16 ובניגוד להתחייבות המשיבים שניתנה בפני בית המשפט הנכבד בעניין **עת"מ אלעמור**.

** רצ"ב תצהירים מטעם מנסור אלנסאסרה, העותר מס' 1 מהכפר אלסרה ומוסטפא אלנסאסרה, העותר מס' 2 מהכפר אלג'רף, מסומנים ת/1, ת/2.

ההליך המשפטי בגינו ניתנה התחייבות המשיבים לספק הסעות לגנים

12. כאמור תיקון מס' 16 לחוק ימוד חובה אשר נכנס לתוקף החל משנת הלימודים 2015-2016 שינה את המצב המשפטי והטיל חובה חקוקה על המשיבים לספק חינוך חינם לילדים בגילאים 3-4. למרות זאת, הילדים הבדואים בכפרים הלא מוכרים, ביניהם הכפר אלסרה, לא קיבלו הסעות וגם לא הוקמו גני ילדים עבורם ברבות מהכפרים הבדואים.

13. כתוצאה מכך, וביום 2.5.2016 הגישו הורי ילדי אלסרה שהיו אז בגילאים 3-4 עתירה מנהלית נגד המשיבים ובה דרשו שבית המשפט הנכבד יורה להם לספק לילדים מסגרות חינוך חינם בהתאם לסעיף 6 לחוק לימוד חובה, התשי"ט – 1949 בין אם דרך הקמת גני ילדים ובין אם דרך אספקת שירותי הסעות לגנים וחזרה לביתם. כמו כן דרשו להחריג את תחולת חוזר המנכ"ל תשע"ד/1 (ב) המסדיר את השתתפות משרד החינוך במימון הסעות תלמידים גם על ילדים בגילאים 3-4 (**עת"מ אלעמור**).

**רצ"ב כתב העתירה בעת"מ אלעמור מסומן ע/1.

14. במהלך ההתדיינות **בעת"מ אלעמור**, הודיעו המשיבים לבית המשפט כי משרד החינוך הקים ועדת הסעה עליונה שתבחן את התבחינים למימון הסעות וארגון מערך ההסעות.

**רצ"ב הודעת משרד החינוך במסגרת הליך עת"מ אלעמור שהוגשה לבית המשפט ביום 7.7.2016 מסומנת ע/2.

15. ובחודש אוגוסט 2016, הודיע שר החינוך נפתלי בנט על הקצאת 50 מליון ₪ למימון שירותי ההסעות עבור ילדים בדואים שאין להם מסגרת חינוכית. הודעה זו נדונה בישיבת ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת ביום 23.8.2016 ובה נרשמה הודעת השר בנט. כך נרשם בהודעה:

"הוועדה רשמה לפנייה בסיפוק את הודעת שר החינוך לפיה הוקצבו 50 מיליון ₪ להסעות עבור תלמידים בדרום הארץ שאין להם מסגרות חינוכיות ביישוביהם."

** רצ"ב העתק הודעה לעיתונות שפורסמה ע"י ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת מיום 23.8.2016, מסומנת ע/3.

16. בהסתמך על התפתחויות אלו, הודיעה הפרקליטות במהלך הדיון שנערך **בעת"מ אלעמור** ביום 22.2.2017, כי שנת הלימודים 2017-2018 (היינו השנה הנוכחית), תיפתח עם מערך הסעה מלא לגבי כלל הילדים בנגב. באשר לילדי הכפר אלסרה, התחייבו המשיבים כי מערך ההסעות עבורם אל גנים הילדים בכסיפה יתחיל עוד עם מעמד מתן ההתחייבות, היינו ביום 1.3.2017. ב"כ המועצה האזורית, ציין אף הוא כי במידה והתקציבים למימון ההסעות יועברו ע"י משרד החינוך, הרי המועצה תשמח לשתף פעולה ולספק את ההסעות. וכך לשון ההודעה שניתנה במהלך הדיון:

"עו"ד קץ (ב"כ הפרקליטות, ס.ז.ז.): בהמשך לעדכון מהדיון האחרון, הוקצה תקציב של 50 מ' שם לצורך הצבת מבנים ארעיים בנקודות שיוחלט לגביהן ביחד עם המועצות אל קסום ונווה מדבר. המדובר בהקמת מבנים ארעיים או ביישובים המוכרים, יישובי קבע, או ביישובים לפי תמ"מ (שינוי מסי 40) שקובע 16 נקודות ספציפיות ברחבי הפזורה שבהם ניתן להציב מבנים ארעיים למתן שירותים חיוניים. יצויין כי הדבר נעשה חרף העובדה שבמקומות אלה אין תוכניות תקפות. כמו כן, 50 מ' שם אמורים לאפשר מערך הסעות לילדים בני 3-4.

...
יש שיתוף פעולה בין מ. החינוך לבין שתי המועצות האזוריות אל קסום ונווה מדבר לצורך המהלך מן הכח אל הפועל.

...
עו"ד זולדן (ב"כ המועצה האזורית אלקסום, ס.ז.ז.): במידה והתקציבים יועברו, המועצות שאנו מייצגים יותר משתשמחנה לשתף פעולה.

...
מר שמואלי: הכוונה היא שניתן לפתוח את שנת הלימודים תשע"ח המתחילה ב-1.9.17, כאשר כל המערך שעו"ד כץ תיארה פועל. הסעות לילדי העותרים הרשומים בגנים, עפ"י תקנות הרישום, אפשר להתחיל לבצע ה(ח)ל מיום 1.3.17 מבחינתנו, דהיינו – מבחינת משרד החינוך.

עו"ד זולדן: אנו נפעל עפ"י הנחיות מ. החינוך בצורה המיטבית והמהירה ביותר."

** רצ"ב פרוטוקול הדיון בפני כבוד השופטת רות אבידע בה נמסרה הודעת הפרקליטות בעניין עת"מ אלעמור, מסומן ע/4.

17. ביום 9.4.2017 ולאחר שהעותרים העבירו את רשימת הילדים הרשומים בגני הילדים בכפר כסיפה, התייתרה העתירה ובעקבות התחייבות המשיבים להמשך אספקת מערך הסעות, הגישו בקשה מוסכמת למחיקתה תוך ציון הדברים הבאים:

"כפי שנמסר לב"כ העותרים על ידי תושבי הכפר, החל מיום 26.3.2017, סופקו הסעות על ידי המשיבים לילדי הכפר בגילאי 3 ו-4 שנים לגנים בהם הם רשומים בכפר כסיפה. הסעות אלה אמורות להימשך באופן סדיר ומסודר עד סוף שנת הלימודים הנוכחית.

בהתאם להתחייבות משרד החינוך, כעולה מהצהרות המשיבים בדיונים בפני בית המשפט הנכבד בתיק זה ובהסתמך על החלטת שר החינוך מיום 23.8.2016, החל משנת הלימודים הבאה (2017-2018), אמור לפעול מערך הסעות לטובת כלל הילדים מכפרים הבדואים שאינם לומדים במוסדות חינוך, כולל ילדים בגילאי 3 ו-4 שנים."

** רצ"ב העתק מהבקשה המוסכמת למחיקת העתירה מסומנת ע/5.

18. בעקבות הבקשה הנ"ל, ניתן פסק דין ביום 23.4.2017.

** רצ"ב פסק הדין בעת"מ אלעמור מיום 23.4.2017, מסומן ע/6.

19. ואכן, מערך ההסעות עבור ילדי אלסרה פעל כפי שהמשיבים התחייבו, אך המערך סופק עד לסיום שנת הלימודים הקודמת (2016-2017), היינו חודש יוני 2017. החל משנת הלימודים הנוכחית, 2017-2018, מערך ההסעות לא סופק. בירורים שונים מטעם ההורים העלו כל פעם תירוץ אחר. בעקבות זאת, פנה העותר מס' 1, מספר פעמים טלפונית אל מחלקת ההיסעים של המועצה האזורית אלקסוס, המשיבה מס' 2 לביורור הסוגיה אך לא נענה. בהמשך הוא פנה אליהם באמצעות דואר אלקטרוני. פניות אלו נענו שהן בטיפול אך דבר לא קודם בפועל. פניית העותר מס' 1 אל המשיבה מס' 2 נגעה הן לכפר אלסרה והן לכפר אלגרף.

** רצ"ב פניות מר מנסור אלנסאסרה בדואר אלקטרוני מחודש אוקטובר 2017, מסומנים ע/7.

20. במקביל, עם היוודע הדבר עבור ב"כ העותרים, פנתה ב"כ העותרים בכתב אל המשיבים בדרישה להחזיר את מערך ההסעות עבור ילדי הכפר אלסרה. לפנייה זו מיום 19.10.2017 ולתזכורת שנשלחה ביום 26.11.2017 לא התקבל כל מענה או התייחסות.

** רצ"ב פניית מרכז עדאלה מיום 19.10.2017 ומיום 26.11.2017, מסומנים ע/8.

21. כמו כן ובעקבות היוודע העדר שירותי הסעות עבור ילדי אלגרף, שלחה הח"מ ביום 19.10.2017 מכתב נפרד נוסף בדרישה לספק מערך זה עבורם. פנייה זו כמו גם תזכורת שנשלחה ביום 14.11.2017, לא נענו כלל.

** רצ"ב פניית ב"כ העותרים מיום 19.10.2017 ו 14.11.2017 מסומנים ע/9.

22. כיום, ולאור ההתפתחויות שפורטו לעיל, ילדי שני הכפרים בגילאים 3-4 אינם נהנים ממערך הסעות לגני הילדים. אי אספקת מערך זה מנוגד לחלוטין להתחייבות המשיבים בפני בית המשפט הנכבד בעת"מ אלעמור שבגינה משכו העותרים את עתירתם. בעקבות הפרת התחייבות הנ"ל נאלצים כעת העותרים לשוב ולפנות לבית המשפט.

הטיעון המשפטי

אי קיום התחייבות שניתנה בפני בית המשפט

23. כפי שפורט לעיל, העותרים מחקו את העתירה בעת"מ אלעמור אך ורק בעקבות ההצהרות וההתחייבות שניתנו ע"י ב"כ המשיבים בפני בית המשפט הנכבד לאחר שציפו כי התחייבות מטעם רשות שלטונית שניתנה בפני בית המשפט, תקוים.

24. התחייבות של רשויות השלטון, במיוחד אלו הניתנים בפני בי המשפט, מחייבים את הרשויות. כאשר המדינה מתחייבת אל מול ערכאה שיפוטית, הרי מצופה ממנה לקיים אחר התחייבותה. בג"ץ דן זה מכבר במשמעות מתן התחייבות מטעם המדינה בפני ערכאות שיפוטיות. כך למשל בעניין מוסא אשר עסק בסוגית הבעלות על קרקע עליו

הוקם מאחז "דרך אבות" סמוך ליישוב אלח'דר בשטחים הפלסטינים הכבושים, קבע בג"ץ כי :

"נדרש, אם כן, להפריד בין נדבכיה השונים של הסוגיה, ואין דינו של האחד כשל האחר. תחילה מציגה עצמה לבירור השאלה בדבר זכויות הבעלות במקרקעין נושא העתירה, באשר אם אין אלו קרקעות בבעלות פלסטינית פרטית, ממילא נשמטת טענתם המרכזית של העותרים, ולהפך. על כך שבכוונתה לספק מענה לשאלה זו הצהירה המדינה כבר לפני שנים אחדות, ולמצער מן העת בה נדונו העתירות הקודמות באותו נושא. כל שאוכל לומר על הצהרות אלו הוא כי מצוי יסוד לחשש, שאין הן מכבדות את ההליך השיפוטי שבגדרו ניתנו, ובגדרו שבו ונדחו השגות על פעולתם של משיבים 1-4 אך מן הטעם כי אלה התחייבו להשלים את הבדיקה בהקדם. והנה כך, חוזרת המדינה ומתייצבת בפני בית-משפט זה, ובעת הזו חולקת היא על דברים שהשמיעו באי-כוחה בעבר, ואף שהיא שבה ומגלה את דעתה כי סקר הקרקעות נחוץ – ולא זו בלבד, אף "הוחלט לקדמו" – הרי שאין איש יודע אימתי יתבצע, ולאמתו של דבר – עוד חזון למועד. העותרים לא מנו ענין זה בגדרי הסעדים המבוקשים בעתירתם, אך מן המדינה מצופה לעמוד בהצהרות שהיא חוזרת ומשמיעה באוזנינו, אף אם לא לוו הדברים בצו מוחלט." (ההדגשה אינה במקור)

ראו בג"ץ 8255/08 מוסא נגד שר הבטחון, פסקה 6 לפסק הדין של השופט לוי (פורסם בנבו ביום 1.9.2010).

25. יתר על כן, בבג"ץ סיעת מרצ במועצת עיריית ירושלים נגד השר לענייני דתות נדונה בקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט לאחר ששר הדתות לא קיים אחרי ההתחייבות שמסר בפני בג"ץ אשר ניתנה בעקבות עתירה שדרשה חידוש הרכביהן של מועצות דתיות במספר יישובים. שר הדתות התחייב בפני בג"ץ לפרסם את ההרכב החדש של המועצות הדתיות בירושלים ובקריית טבעון אך הוא חדל מקיום התחייבותו זו. לבסוף התחייבות זו קויימה סמוך לפני שמיעת הבקשה לביזיון בפני בג"ץ. למרות זאת, מצא כבוד השופט חשין לנכון לחייב את שר הדתות בתשלום הוצאות ע"ס 30,000 ₪ בעקבות אי קיום ההתחייבות במועד ואף הוסיף במילותיו :

"שאלנו את עורך-דין שפר, בא-כוח המשיבים, מה טעם לא קיים השר לענייני דתות את חובתו ואת התחייבותו - חובה והתחייבות ברורות וחד-משמעיות - ועל-כך שמענו כי היתה "אי הבנה" בין השר לבין מר ליאון: ראשון סבר כי אחרון יביא לפירסום ברשומות, ואילו אחרון לא ידע כי כך סובר ראשון. ואנו לא ידענו ולא שמענו מה טעם יכול היה השר לענייני דתות לסבור כי מר ליאון יביא את ההודעות לפירסום ברשומות, והרי חובת הפירסום חלה עליו אישית, עליו ולא על יושב-ראש ועדת נציגי השרים. למותר לומר כי הסבר זה ששמענו לאו הסבר הוא. אכן, לא שמענו מפי השר כל הצדק ראוי לאיחור שאיחר במילוי חובותיו. השר ידע ידוע-היטב את חובותיו - את חובת הפירסום עצמה ואת המועד המיועד לפירסום - אך הסבר ראוי למחדל אי הפירסום לא שמענו מפיו.

יתר-על-כן: ביום 2 בנובמבר 1998 הורינו את השר לענייני דתות כי יפרסם ברשומות, עד ליום 16 בנובמבר 1998, את הרכביהן החדשים של המועצות הדתיות בתל-אביב בחיפה ובערד, והנה נמצא לנו כי גם כאן - כמו להכעיס - לא פורסמו ההרכבים החדשים של המועצות הדתיות אלא ביום 23 בנובמבר 1998. גם לאיחור זה לא שמענו הסבר נאות.

על כל אלה נאמר אנו: אם כך ינהג בעל-שררה בצו בית-משפט ובהתחייבות שהוא נוטל על עצמו, מדוע לא כך ינהג אחד-העם? הנאמר כי ממנו, מן השר, יראו וכמותו יעשו? והשאלה תתייצב בדרך ולא תניח לנו לעבור על פניה: מנין ישאב אב עוז

ותעצומות-נפש לחנך את ילדיו כי ילכו בדרך-המלך, אם יראו אותו הולך בדרך שאינה דרך-המלך? והשאלה שאלה. תשובה לשאלה לא מצאנו."

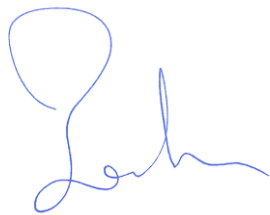
בג"ץ 4247/97 **סיעת מרצ במועצת עיריית ירושלים נגד השר לענייני דתות**, פסקה 6 להחלטת כבוד השופט חשין (החלטה מיום 15.12.1998).

26. המבקשים טוענים כי אי קיום ההתחייבות בגינה נמחקה העתירה העיקרית, מגיעה לחוסר תום לב מצד המשיבים. שכן, ההתחייבות שנתנו המשיבים בפני בית המשפט הנכבד, היא זו שהובילה לבקשה למחיקת העתירה כאשר בקשה זו הוגשה בהסכמת המשיבים ועל דעתם. כמו כן, העובדה שהמשיבים לא השיבו באופן ענייני לאף מפניות העותרים במיצוי ההליכים הנוכחי, מחזקת את המסקנה בדבר אי קיום ההתחייבות בחוסר תום לב. העובדה שהמשיבים, בתור רשויות מנהליות, לא השיבו לפניות, היא כשלעצמה ובאופן נפרד מהווה הפרה לכללי המשפט המנהלי התקין המחייב רשות שלטונית לענות לפניות אזרח במהירות הראויה.

27. ובכל מקרה אי קיום ההתחייבות מובילה להמשך הפרת החובה המשפטית לספק חינוך חינוך חינוך לילדים בגילאי 3-4 על דרך אספקת הסעות לגני הילדים, חובה שנכנסה לתוקף בעקבות אישור תיקון מס' 16 לחוק לימוד חובה, כפי שפורט לעיל. הפרת חובה זו משמעה פגיעה בעקרון שלטון החוק שכן החוק אינו מקיים הלכה למעשה. על חובה משטית זו והפגיעה בעקרון שלטון החוק הרחבנו בעתירה העיקרית בעת"מ **אלעמור** (ראו נספח ע/1) וטיעונים אלו תקפים גם כעת.

28. הפגיעה בעקרון שלטון החוק מתעצמת לאור מעמדה החוקתי של הזכות לחינוך ואי מימושה עבור ילדי הכפרים נשוא העתירה. גם על הפגיעה החוקתית הרחבנו בעת"מ **אלעמור** וטיעוננו שם תקפים גם כאן.

על יסוד האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן צו על תנאי כמבוקש בראשית העתירה, וכן לחייב את המשיבים בהוצאות משפט, שכ"ט ע"ד בתוספת ריבית לפי חוק.

סאוסן זהר, עורכת – דין
ב"כ העותרים

חיפה, 18.12.2017